

Sygn. akt V KO 63/22

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

w sprawie **K. S.**

oskarżonego o czy z art. 193 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 5 lipca 2022 r.

wniosku Sądu Rejonowego w G.

z dnia 8 czerwca 2022 r.

o przekazanie sprawy IX K [...] innemu sądowi równorzędnemu

na podstawie art. 37 k.p.k. *a contrario*.

p o s t a n o w i ł:
wniosku nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 8 czerwca 2022 r. Sąd Rejonowy w G. wystąpił do Sądu Najwyższego o rozważenie możliwości przekazania w trybie art. 37 k.p.k. innemu sądowi równorzędnemu sprawy o sygn. akt IX K [...] toczącej się przeciwko G. S. o przestępstwa wyczerpujące dyspozycję art. 193 § 1 k.k. i in. popełnione na szkodę m.in. D. S. pełniącej funkcję prokuratora Prokuratury Rejonowej w G.. W uzasadnieniu postanowienia sąd ten wskazał na konfigurację podmiotową niniejszego postępowania, a to fakt, że pokrzywdzoną w tej sprawie jest D. S., zaś oskarżonym, były funkcjonariusz Centralnego Biura Śledczego Policji, z której to formacji pochodzić będą osoby wskazane jako świadkowie.

Zdaniem sądu fakt, iż świadkowie wywodzą się z Policji, nad którą nadzór w zakresie wykonywanych czynności pełni również D. S. jako Prokurator Prokuratury Rejonowej w G., a sprawa miałaby zostać rozpoznana przez sąd z obszaru pełnienia służby przez pokrzywdzoną, jest okolicznością mogącą wywołać w opinii publicznej obiektywną (uzasadnioną) wątpliwość co bezstronności sądu.

Ponadto w postanowieniu zaakcentowano też istnienie, potwierdzonych postanowieniami o wyłączeniu od rozpoznania sprawy, uzasadnionych wątpliwości co do bezstronności większości sędziów i asesorów orzekających w sądzie właściwym, co wynikało z treści złożonych przez nich oświadczeń (powoływali się m.in. na wykraczającą poza ramy współpracy sędzia - strona, znajomość służbową i osobistą z pokrzywdzoną, intensywność kontaktów zawodowych, a także fakt złożenia przez oskarżonego przeciwko sędziom orzekającym w sądzie właściwym powództwa o zapłatę zadośćuczynienia i odszkodowania). Sąd też zwrócił uwagę na wielość postępowań karnych, których źródłem pozostaje konflikt pomiędzy stronami, zawisłych przed sądem właściwym, a które to postępowania ostatecznie zostały przekazane do rozpoznania innemu sądowi według właściwości albo też wskutek wyłączenia się wszystkich sędziów Sądu Rejonowego w G.. W postanowieniu podkreślono również, że akt oskarżenia został sporządzony i wniesiony przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej w B., a zatem jednostki prokuratury znacznie oddalonej od siedziby Sądu Rejonowego w G., co uzasadnia przekazanie sprawy z uwagi na ekonomikę procesową, do sądu obejmującego swoją właściwością zakres działania wskazanej wcześniej prokuratury.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Nie można uwzględnić złożonego wniosku albowiem przedstawione przez właściwy do rozpoznania sprawy sąd rozumowanie, choć zawarte w dość rozbudowanym uzasadnieniu wniosku, nie wskazuje na istnienie takich okoliczności, które mogłyby skutkować przekazaniem sprawy w trybie wskazanym w art. 37 k.p.k. Przekazanie sprawy na podstawie art. 37 k.p.k. winno nastąpić jedynie w sytuacji, gdy występują okoliczności, które mogą negatywnie wpływać, w wypadku rozpoznania sprawy przez sąd właściwy, na dobro wymiaru sprawiedliwości. Chodzi tu zwłaszcza o tego rodzaju sytuacje, których ocena może stwarzać w opinii społecznej przekonanie, nawet mylne, o braku warunków do

rozpoznania sprawy w sposób obiektywny (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 2008 r., IV KO 130/08). Tylko zatem szczególne sytuacje, które mogą wywierać wpływ na swobodę orzekania lub stwarzać przekonanie o braku warunków do rozpoznania sprawy w sposób obiektywny i bezstronny, mogą uzasadniać skorzystanie z instytucji przewidzianej w art. 37 k.p.k. Niedopuszczalna jest zatem jakakolwiek rozszerzająca interpretacja tego przepisu, a dodać też trzeba, że przyjęcie odmiennego założenia, tj. poszukiwanie każdego powodu dla przekazania sprawy innemu sądowi, w praktyce prowadzić może do obniżenia poziomu zaufania do sądów oraz ich zdolności do obiektywnego orzekania. Podkreślić trzeba, że przekonanie o braku możliwości obiektywnego rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy musi być oparte na racjonalnych i rzeczywistych przesłankach. Oparcie się na przypuszczeniach i założeniach o charakterze hipotetycznym, w tym również wyrażanych przez stronę postępowania, choćby w składanych wnioskach o wyłączenie składu orzekającego, nie jest wystarczającym powodem dla odstąpienia od procesowej zasady rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy.

Okoliczności tej sprawy nie pozwalają na przyjęcie zaistnienia jakichkolwiek przyczyn zakłócających prawidłowy wymiar sprawiedliwości, w szczególności mogących zarówno wywierać ujemny wpływ na swobodę wyrokowania, jak i stwarzających realne przekonanie o braku warunków do rozpoznania tej sprawy w sposób obiektywny. Nie przekonuje w tym względzie ani charakter stawianych zarzutów, ani tak akcentowana we wniosku konfiguracja podmiotowa z jaką mamy do czynienia w tej sprawie. Irrelevantny, dla oceny stanowiącej przedmiot postępowania zainicjowanego przed Sądem Najwyższym, jest fakt wyłączenia od rozpoznania niniejszej sprawy zdecydowanej większości sędziów i asesorów orzekających w Sądzie Rejonowym w G., w sytuacji, gdy co do części z nich podstawą wyłączenia od orzekania w tej sprawie były informacje dotyczące związków natury zawodowej i wynikających z tego tytułu częstych kontaktów osobistych z pokrzywdzoną w tej sprawie prokurator. Na istnienie relacji czysto służbowych w swoim oświadczeniu wskazywali przeciw wyłączeni od orzekania asesory: M. S. (k. 554), M. B. (k. 550), G. S. (k. 555). Wydaje się, że w odniesieniu do tych osób wyłączenie ich od rozpoznania sprawy jest co najmniej

kontrowersyjne choć ta okoliczność nie ma żadnego znaczenia w odniesieniu do treści obecnie złożonego wniosku.

Warto przecież przypomnieć, że obecnie rozpoznający sprawę asesor złożył oświadczenie (k. 534) z którego wynika, że wobec jego osoby nie zachodzą okoliczności mogące wywołać uzasadnione wątpliwości co do bezstronności w tej sprawie, a co więcej, okoliczności wskazane we wniosku oskarżonego o wyłączenie składu rozpoznającego sprawę – dotyczące przede wszystkim statusu sędziowskiego, a nie relacji z pokrzywdzoną prokurator – zostały negatywnie ocenione przez sąd (postanowienie z dnia 27 maja 2022 r. k. 763). Jednocześnie trzeba podkreślić, że ewentualne pojawienie się nowych okoliczności, uzasadniających wątpliwości, co do bezstronności tego sędziego winno skutkować ponownym uruchomieniem procedury określonej w art. 42 § 1 k.p.k. Obecne informacje zawarte w aktach sprawy nie uprawniają do wniosku o potrzebie potencjalnego uruchomienia tego trybu.

W żadnym razie argumentem przekonującym o potrzebie przekazania sprawy w trybie art. 37 k.p.k., nie może być okoliczność dotycząca środowiska, z którego wywodzić się mają świadkowie, a którzy to z racji wykonywanego zawodu mieliby podlegać nadzorowi organu, w którym zatrudniona jest pokrzywdzona. Trzeba wyraźnie wskazać, że możliwość występowania tych osób w charakterze świadków, a w konsekwencji ewentualna konieczność poddania weryfikacji wiarygodności ich zeznań, podlegająca wszak kontroli odwoławczej, nie może mieć wpływu na ocenę tych depozycji przez orzekający skład sędziowski. Sam fakt zatrudnienia w policji osób występujących w tym postępowaniu w charakterze świadków, nie daje żadnych podstaw do wysnucia usprawiedliwionego wniosku o istnieniu zagrożenia co do bezstronnego orzekania, albowiem wiarygodność ich potencjalnych depozycji sąd ustala przecież w oparciu o normatywne podstawy (art. 7 k.p.k.). Z kolei nie zostało wykazane, jakie znaczenie dla dobra wymiaru sprawiedliwości miałyby mieć wskazana we wniosku okoliczność dotycząca odległości dzielącej sąd właściwy z siedzibą prokuratury kierującej akt oskarżenia w tej sprawie.

Reasumując, wskazane okoliczności nie dają podstaw do uznania, że dobro wymiaru sprawiedliwości uzasadnia przekazanie sprawy do innego, równorzędnego sądu.

Z tych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[as]